

Dofinansowane przez
Unię Europejską

sieć
splot
wartości

SOCJOMETR

Grant realizowany ze środków Unii Europejskiej w ramach projektu SPLOT WARTOŚCI

Raport ewaluacyjny. Projekt „Równe traktowanie seniorów na obszarach wiejskich sposobem na ochronę podstawowych praw i wartości Unii Europejskiej”

Autor raportu: Adam Dąbrowski

Pękowice, Listopad 2024

Fundacja Socjometr

www.socjometr.pl

biuro@socjometr.pl

Autor raportu: Adam Dąbrowski

Pękwice, Listopad 2024

O projekcie

Tytuł projektu: Równe traktowanie seniorów na obszarach wiejskich sposobem na ochronę podstawowych praw i wartości Unii Europejskiej

Źródło finansowania: grantowi otrzymany w ramach projektu SPLOT WARTOŚCI”. Jest on finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach programu CERV (Citizens, Equality, Rights and Values). Projekt ma na celu ochronę, promowanie i podnoszenie świadomości w zakresie podstawowych praw i wartości UE poprzez wspieranie organizacji społeczeństwa obywatelskiego w Polsce. Więcej informacji o SPLOT Wartości można znaleźć na stronie <https://siecsplot.pl/splot-wartosci/>.

Nierówności doświadczane przez mieszkańców wsi mogą utrudniać realizację wartości zapisanych w Karcie praw podstawowych UE. Grupą osób, która w szczególnie sposób może tego doświadczać są seniorzy. Brak wiedzy na temat poziomu zapewnienia praw podstawowych seniorów powoduje, że władze lokalne i centralne nie są motywowane do podejmowania skutecznych działań na ich rzecz na obszarach wiejskich. Głównym celem projektu jest wzmocnienie ochrony i propagowanie wartości Unii Europejskiej w odniesieniu do sytuacji osób w wieku senioralnym na wsi. Projekt obejmuje działania w skali lokalnej oraz ogólnopolskiej. Przeprowadzimy monitoring dostępności usług dla seniorów w gminach wiejskich. Poinformujemy seniorów oraz przedstawicieli organizacji o wynikach monitoringu oraz zapisach Karty praw podstawowych dzięki organizacji seminarium stacjonarnego, webinarium oraz nagraniu podcastu. Odbiorcy tych działań zostaną zaproszeni do tworzonej sieci podmiotów rozwijających wsparcie dzienne dla seniorów. Projekt był realizowany w okresie od czerwca do grudnia 2024.

Sposób przeprowadzenia ewaluacji

Efekty działań projektowych były monitorowane i poddawane ocenie na każdym etapie przygotowania i realizacji projektu. Całość badań ewaluacyjnych podzielono na trzy etapy, co obrazuje tabela 1. Dodatkowo, w tabeli umieszczono informacje na temat źródeł danych wykorzystywanych do oceny efektów przygotowania i realizacji projektu.

Typ ewaluacji	Etap realizacji projektu	Czas przeprowadzenia ewaluacji	Sposób przeprowadzenia ewaluacji
Ewaluacja ex-ante	Przygotowanie wniosku projektowego	Kwiecień 2024	Analiza ryzyka (metoda ABCD) przeprowadzona przez Zarząd Fundacji Socjometr
Ewaluacja on going	Realizacja działań projektowych	Czerwiec-listopad 2024	- Cotygodniowe spotkania zarządu Fundacji - Spotkanie Rady Fundacji (sierpień 2024) Zastosowane źródła danych: - Ankiety ewaluacyjne dla uczestników seminarium i webinarium - Dokumentacja fotograficzna z seminarium

			• Statystyki Facebooka • Statystyki YouTube • Papierowa lista obecności (seminarium) • Raport z listą obecności z programu Clickmeeting (webinarium) • Dane z formularza google (realizacja próby w badaniu ankietowym oraz tworzenie listy mailingowej)
Ewaluacja ex post	Podsumowanie efektów realizacji projektu	Listopad 2024	• Spotkanie rady Fundacji • Pisemne opinie na temat podcastu

Tabela 1. Sposób przeprowadzenia ewaluacji projektu.

Efekty realizacji każdego z zadań projektowych był oceniane przy użyciu następujących kryteriów ewaluacyjnych:

- Skuteczność – stopień realizacji zaplanowanych w projekcie działań,
- Efektywność – stosunek poniesionych nakładów do uzyskanych efektów,
- Trwałość – szansa, że rezultaty realizacji projektu utrzymają się po zakończeniu jego realizacji,
- Trafność – poziom zgodności celów i działań projektowych z prawdziwymi potrzebami odbiorców działań projektowych,
- Użyteczność – stopień zaspokojenia potrzeb odbiorców działań projektowych.

Ewaluacja ex ante – omówienie działań w projekcie

Na etapie przygotowania wniosku projektowego przeprowadzona została już ewaluacja ex ante, której częścią była analiza ryzyka. Dzięki temu zdiagnozowano potencjalne utrudnienia w realizacji celów projektu. Sposób przeciwdziałania im został opisany w części wniosku zawierającej charakterystykę poszczególnych działań.

Zdiagnozowane ryzyka:

1. Monitoring przeprowadzony za pomocą ankiety internetowej (CAWI wiąże się z wysokim ryzykiem (61-80%) wystąpienia problemów ze zwrotem ankiet. Żeby temu przeciwdziałać zaangażujemy w ich dystrybucję Lokalne Grupy Działania.
2. Ryzyko (11-30%) powielenia błędów innych diagnoz sytuacji seniorów. Nie da się go całkiem wyeliminować, ale należy dołożyć starań by stosować trafne wskaźniki zjawisk społecznych, tj. takie miary, które realnie odzwierciedlają ich nasilenie. Wykorzystamy zatem doświadczenia zebrane w czasie badania dostępności usług dla młodzieży wiejskiej. Kierowany do jej przedstawicieli kwestionariusz zawierał pytania w formie skali, za pomocą której szacowano odległość danego punktu świadczącego usługi od miejsca zamieszkania.
3. Problemów może dostarczyć rekrutacja uczestników seminarium (11-30%). Zaplanowany sposób minimalizowania tego zagrożenia: współpraca z lokalnymi organizacjami, zwłaszcza

LGD „Korona Północnego Krakowa”, stowarzyszeniem „Pęta Pękowic” oraz gminą Zielonki. Potencjalnym problemem mógłby być także dojazd uczestników. By temu przeciwdziałać spotkanie zostanie zorganizowane w Domu Soteckim w Pękowicach, do którego dojazd możliwy jest autobusami krakowskiej komunikacji miejskiej. W jej zasięgu znajdują się także inne gminy wchodzące w skład LGD.

4. Barierą w realizacji zadania może być wykluczenie cyfrowe, jakiego może doświadczać wielu potencjalnych odbiorców podcastu. Sposobem na przezwycięzenie tej trudności będzie promocja podcastu wśród osób zatrudnionych w podmiotach świadczących wsparcie dzienne. Mogą oni stać się przewodnikami dla seniorów, którzy zaproponują im wspólne słuchanie podcastu. Liczymy, że tego typu aktywności mogą na stałe wpisać się w program działania dziennych ośrodków wsparcia. Zaletą podcastu jest możliwość dotarcia do osób, które mają problem z czytaniem. Zagrożeniem jest tu jednak pominięcie osób, które mają problemy ze słuchem. By zwiększyć dostępność treści zawartych w podcaście jego scenariusz zostanie udostępniony w postaci elektronicznego pliku zawierającego tekst odczytywalny maszynowo.

Ewaluacja on going

Osiąganie zaplanowanych rezultatów działań projektowych

W projekcie założono realizację następujących działań:

1. Monitoring dostępności usług dla seniorów na obszarach wiejskich.
2. Seminarium dla seniorów z obszaru Lokalnej Grupy Działania „Korona Północnego Krakowa”
3. Webinarium „Nierówności w zakresie dostępności usług dla seniorów w kontekście Karty Praw Podstawnych Unii Europejskiej”.
4. Podcast „Prawo seniorów do równego dostępu do usług społecznych w świetle wartości Unii Europejskiej”.

Monitorowanie oraz ocena rezultatów tych działań była możliwa dzięki przyjętemu systemowi wskaźników. Osiągnięte wartości wskaźników oraz sposób ich pomiaru został przedstawiony w tabeli nr 2.

Wskaźnik	Sposób monitorowania rezultatu i źródło informacji o osiągnięciu wskaźnika	Planowana wartość docelowa	Wartość osiągnięta wg stanu na 2.12.2024
Liczba powstałych publikacji	Publikacja udostępniona na stronie Fundacji, zrzut ekranu	1	1
Liczba osób zaangażowanych do działania	Listy płac	2	2
Liczba osób korzystających z działań i usług doradczych,	Liczba osób wypełniających ankietę (baza danych z formularzy google)	740	715

informacyjnych i edukacyjnych	- Liczba uczestników seminarium w gminie Zielonki, lista obecności - Liczba uczestników webinarium, raport wygenerowany przez oprogramowanie do spotkań online - Odsłuchania podcastu, statystki na Youtube		
Liczba podcastów	Statystki na Youtube i platformach podcastowych, zrzuty ekranu	1	1
Liczba seminariów stacjonarnych	Lista obecności, dokumentacja fotograficzna	1	1
Liczba webinarów	Raport wygenerowany przez oprogramowanie do spotkań online, zrzuty ekranu	1	1
Liczba gmin, w których przeprowadzono monitoring dostępności usług społecznych dla seniorów	Baza danych z formularza Google	240	331
Liczba raportów z ewaluacji projektu	Raport ewaluacyjny dostępny na stronie internetowej Fundacji	1	1
Liczba postów na Facebooku	Zrzuty ekranu	12	12
Liczba artykułów na stronie internetowej Fundacji	Zrzut ekranu	1	2
Liczba odbiorców wiadomości e-mail zapraszających do udziału w wydarzeniach	Zrzut ekranu	100	143
Podniesienie wiedzy przedstawicieli grup docelowych na temat zapisów Karty Praw Podstawowych (liczba osób deklarujących wzrost wiedzy)	Ankieta ewaluacyjna na seminarium, ankieta ewaluacyjna na webinarium	100	87 (30 uczestników seminarium, 57 uczestników webinarium)
Zwiększenie potencjału do	Arkusz kalkulacyjny z bazą kontaktów	50	121

współpracy wśród organizacji działających na rzecz równego traktowania seniorów (Liczba organizacji na liście mailingowej)			
--	--	--	--

Tabela 2. Osiągnięte wartości wskaźników.

Wystąpienie problemów przewidzianych w analizie ryzyka

Wynik analizy ryzyka	Negatywne zjawiska i zastosowane środki zaradcze
Problemy ze zwrotem ankiet	Wystąpiły trudności w niektórych regionach. Rozwiązano je dzięki współpracy z Lokalnymi Grupami Działania oraz Regionalnymi Ośrodkami Polityki Społecznej.
Ryzyko powielenia błędów innych diagnoz sytuacji seniorów	Zastosowano środek przeciwdziałający wystąpieniu ryzyka – narzędzie badawcze skonstruowano na podstawie doświadczeń wyniesionych z badań dostępności usług dla młodzieży wiejskiej.
Rekrutacja uczestników seminarium	Zapobieżono wystąpieniu problemów z rekrutacją dzięki współpracy z Ośrodkiem Pomocy Społecznej z Zielonek oraz „Korona Północnego Krakowa”.
Wykluczenie cyfrowe, jakiego może doświadczać wielu potencjalnych odbiorców podcastu	Negatywne zjawisko nie wystąpiło dzięki zastosowaniu zaplanowanych środków zaradczych.

Tabela 3. Negatywne zjawiska w czasie realizacji projektu.

Ewaluacja ex post - Realizacja wskaźników i lesson learned

Ewaluacja ex post dokonana została przez organy Fundacji w czasie spotkania typu „lesson learned”. Ocenione zostały założenia projektu dotyczące rozwoju instytucjonalnego Fundacji Socjometr oraz spełnienia wymogów dostępności działań projektowych. W czasie „lesson learned” oceniono działania projektowe z zastosowaniem zdefiniowanych we wnioskach kryteriów ewaluacyjnych. Efekty poniższej oceny są dostępne w tabeli nr 4.

Kryteria ewaluacyjne	Ocena projektu
Skuteczność – stopień realizacji zaplanowanych w projekcie działań	Wysoka ocena – zrealizowano wszystkie zaplanowane działania. Osiągnięciem projektu jest zwrócenie uwagi na fakt, że kwestia dostępności usług dla seniorów na obszarach wiejskich jest powiązana z zapisami Kart Praw

	Podstawowych UE. Dla większości uczestników spotkania była to nowa informacja.
Efektywność – stosunek poniesionych nakładów do uzyskanych efektów	Bardzo wysoka ocena – projekt ma dużą wartość dodaną. Wypracowane produkty (raport z badań podcast) mogą być wykorzystane w kolejnych projektach. Szczególnie cenne z punktu widzenia rozwoju instytucjonalnego Fundacji jest rozszerzenie grona odbiorców jej działań.
Trwałość – szansa, że rezultaty realizacji projektu utrzymają się po zakończeniu jego realizacji	Wysoka ocena - wypracowane produkty będą wykorzystywane w dalszych działaniach Fundacji. Z zespołem projektowym kontaktowały się instytucje zainteresowane pozyskaniem baz danych stworzonych dzięki jego realizacji. Podcast dostępny jest na kanale YouTube Fundacji i ciągle zyskuje nowe odtworzenia.
Trafność – poziom zgodności celów i działań projektowych z prawdziwymi potrzebami odbiorców działań projektowych	Bardzo wysoka ocena – projekt trafił w potrzeby przedstawicieli podmiotów systemu pomocy społecznej. Wyniki badań oraz wiedza na temat Karty Praw Podstawowych będzie dla nich przydatna w czasie działań związanych z deinstytucjonalizacją pomocy społecznej. Efektami projektu zainteresowane były także Kluby Seniora oraz inne organizacje działające na rzecz osób starszych.
Użyteczność – stopień zaspokojenia potrzeb odbiorców działań projektowych	Ocena dobra – w odniesieniu do niektórych grup odbiorców projekt odpowiadał na nieuświadomioną potrzebę związaną z brakiem wiedzy na temat zapisów Karty Praw Podstawowych. Realizacja działań projektowych nie doprowadziła do likwidacji zdiagnozowanych problemów z dostępnością usług dla seniorów. Należy podkreślić jednak, że nie było to założeniem projektu. Niemniej uzyskane rezultaty mogą być w przyszłości wykorzystywane w kolejnych projektach dotyczących poprawy sytuacji osób starszych w duchu zapisów Karty Praw Podstawowych. Projekt przyczynił się do zainspirowania dalszych działań z tym związanych, np. w zakresie rozwoju gospodarstw opiekuńczych.

Tabela 4. Ocena działań projektowych z zastosowaniem kryteriów ewaluacyjnych.

Dostępność projektu

Jednym z założeń projektu było rozszerzenie odbiorców działań Fundacji Socjometr o osoby starsze. Konieczne było więc dochowanie szczególnej staranności były działania projektowane realizować z uwzględnieniem ich potrzeb.

Kwestia dostępności architektonicznej była istotna w czasie realizacji seminarium stacjonarnego w gminie Zielonki. Zostało ono, zgodnie z założeniami projektowymi, przeprowadzone w budynku sołeckim w Pękowicach. Jest to nowy, parterowy budynek, który nie posiada barier architektonicznych poziomych i pionowych. Wyposażony jest w toaletę z ułatwieniami dla osób mających trudności w poruszaniu się. Bezpośrednio przy wejściu znajduje się parking. Nieopodal domu sołeckiego znajduje się przystanek autobusowy. Został on faktycznie wykorzystany przez członków Klubu Seniora z Zielonek, którzy dotarli na spotkanie korzystając z wewnątrzgminnego transportu zbiorowego. W budynku rozmieszczono informacje wizualne, które ułatwiały poruszanie się po nim. Seniorzy korzystali między innymi z toalety. Budynek, w którym realizowano seminarium nie posiadał ograniczeń dla osób korzystających ze wsparcia psa przewodnika. Żaden z zapraszanych na seminarium, potencjalnych uczestników nie zgłosił jednak potrzeby tego rodzaju wsparcia.

W czasie realizacji projektu stawiano na bezpośrednią komunikację. Korzystano z niej w czasie rekrutowania respondentów w badaniu ankietowym, organizacji seminarium i webinarium. W przypadku seminarium był to główny sposób prowadzenia rekrutacji, który umożliwił dotarcie z informacją o organizowanym spotkaniu do licznych seniorów z gminy Zielonki.

Działanie związane z nagraniem podcastu spowodowało, że efekty projektu są dostępne dla osób słabowidzących. Dodatkowo podcast został udostępniony na stronie fundacji jako plik z tekstem odczytywalnym maszynowo. To rozwiązanie zwiększyło jego dostępność nie tylko dla osób mających trudności z czytaniem, ale także dla osób słabosłyszących.

Prezentację na seminarium i webinarium oraz posty na Facebooka stworzono z wykorzystaniem prostego języka i czytelnych grafik. Materiały te nadal dostępne są na profilu Fundacji w mediach społecznościowych oraz na jej stronie internetowej.

Zadbano też o dostępność cyfrową. Przykładem jest tutaj podcast, który został umieszczony na kanale Fundacji Socjometr na platformie YouTube. Możliwe jest odtworzenie do w wersji z napisami.

Rozwój instytucjonalny

Ważną kwestią w czasie spotkania „lesson learned” zorganizowanego 19 listopada 2024 dla organów Fundacji była ocena realizacji celów projektów związanych z rozwojem instytucjonalnym.

Przeprowadzona analiza wykazała, że wszystkie te cele zostały w pełni osiągnięte. Obrazuje to poniższa tabela nr 5.

Zakładany cel rozwoju instytucjonalnego	Sposób osiągnięcia celu rozwoju instytucjonalnego
Rozszerzanie działalności w obszarze tematycznym związanym z pomocą społeczną	Zrealizowano badanie dotyczące problematyki wchodzący w zakres tematyczny pomocy społecznej. Dodatkowo

	przeprowadzono działania komunikacyjne kierowane do przedstawicieli systemu pomocy społecznej.
Zainicjowanie działań kierowanych do Ośrodków Pomocy Społecznej	Informacje o badaniu ankietowym, raport z badań oraz zaproszenie do webinarium rozesłano do wszystkich OPS działających w gminach wiejskich i miejsko-wiejskich. Przedstawiciele kilkudziesięciu OPS zdecydowali się wpisać na listę mailingową Fundacji Socjometr.
Tworzenie treści kierowanych dla seniorów	Stworzono podcast, który porusza istotną dla seniorów problematykę.
Rozwój odpłatnej działalności statutowej, pozyskiwanie grantów oraz sponsorów	Nawiązano współpracę z potencjalnymi obiorcami szkoleń organizowanych przez Fundację w ramach odpłatnej działalności statutowej.
Stworzenie materiału wzbogacającego bibliotekę podcastów Fundacji	Uruchomiono kanał YouTube Fundacji, na którym zostały umieszczone dwa materiały stworzone w trakcie realizacji projektu (nagranie webinarium oraz podcast).
Zakup statywu ułatwiającego nagrywanie podcastów	Zakupiono statyw zgodny ze specyfikacją wskazaną we wniosku projektowym.

Tabela 5. Osiągnięcie celów związanych z rozwojem instytucjonalnym.

Rekomendacje

1. W przyszłości konieczne jest rezerwowanie większej ilości czasu na realizację zadań związanych z analizą danych i przygotowaniem raportu.
2. W kolejnych projektach należy ostrożniej określać wartości docelowe wskaźników związanych z liczbą odsłuchań podcastów.
3. Jest znaczne pole do poprawy, jeśli chodzi o jakość podcastów. Potrzebne jest tworzenie bardziej angażujących opowieści. Należy rozważyć nagrywanie podcastów prowadzonych przez dwie osoby.
4. W badania ankietowe dotyczące pomocy społecznej warto angażować Regionalne Ośrodki Polityki Społecznej.
5. Należy realistycznie planować wskaźniki związane z przyrostem wiedzy uczestników. Należy wziąć pod uwagę, że niektórzy uczestnicy wydarzeń nie wypełniają ankiet ewaluacyjnych.